

LILIANA KRZYSZEK
AGNIESZKA ZAWADZKA
STANISŁAW LEDAKOWICZ

Wydział Inżynierii Procesowej i Ochrony Środowiska, Politechnika Łódzka, Łódź

Biologiczne suszenie osadów ściekowych i organicznej frakcji miejskich odpadów stałych metodą kompostowania w reaktorze okresowym

Wprowadzenie

Zagospodarowanie stałych odpadów komunalnych zgodnie z priorytetami polityki Komisji Europejskiej (dyrektywy: 91/156/CEE, 91/689/CEE, 94/62/CEE) dotyczy: selektywnej zbiórki odpadów, recyklingu materiałów, produkcji kompostu, odzysku energii z frakcji palnej i wykorzystania składowisk do deponowania odpadów poddanych uprzedniej obróbce (tzn. inertnych) [1]. Stąd też, szczególnego znaczenia nabierają technologie biologicznej degradacji stałych odpadów komunalnych lub ich frakcji, takie jak kompostowanie, biosuszenie, biostabilizacja. Pozyskiwanie energii ukrytej w materiałach odpadowych przyczynia się do zachowania zasobów naturalnych, obniżenia emisji metanu i ditlenku węgla oraz innych środowiskowych korzyści (obniżenie emisji SO_2 , NO_x , pyłów).

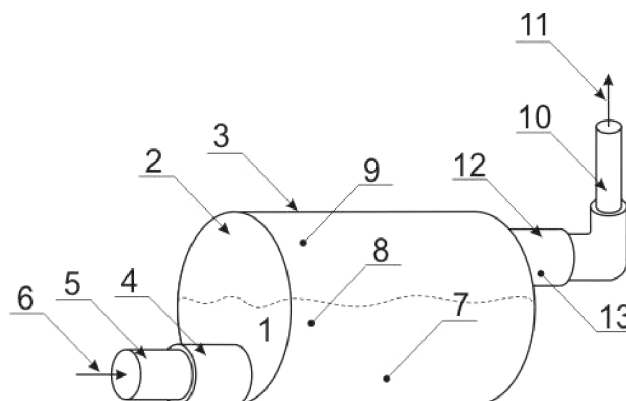
Osady ściekowe są bardzo uwodnione, a proces suszenia termicznego jest energochłonny i przez to kosztowny. Natomiast biosuszenie osadów ściekowych w wyniku ich współkompostowania z organiczną frakcją odpadów komunalnych jest interesującą alternatywą ich utylizacji. Odpowiednie zarządzanie parametrami procesu kompostowania pozwala na wykorzystanie uwolnionej energii do suszenia odpadów w bardzo krótkim czasie (8–9 dni) i uzyskanie paliwa organicznego pochodzącego z odpadów [2].

Dotychczas biosuszeniem odpadów stałych i osadów zajmowało się niewielu autorów. *Adani* i wsp. [1] a także *Sugni* i wsp. [2] prowadzili badania procesu biosuszenia stałych odpadów komunalnych o niskiej początkowej zawartości wilgoci – 410 g kg^{-1} . Jednakże nie prowadzono dotychczas badań biosuszenia mieszaniny osadów ściekowych i organicznej frakcji miejskich odpadów stałych o dużej początkowej zawartości wilgoci.

Celem niniejszej pracy było przeprowadzenie wstępnych badań procesu biosuszenia organicznej frakcji miejskich odpadów stałych i osadów ściekowych o wysokiej początkowej zawartości wilgoci w taki sposób, aby uzyskać biopaliwo o interesującej zawartości energii.

Materiały i metody

Proces biosuszenia przeprowadzono w tunelu suszarniczym o pojemności 240 dm^3 otulonym warstwą izolacyjną, zapobiegającą stratom ciepła (Rys. 1). Tunel został wyposażony w czujniki do pomiaru wilgotności i temperatury powietrza wlotowego i wylotowego, czujniki do pomiaru temperatury kompostowanych odpadów i powietrza nad kompostowaną

Rys 1. Tunel suszarniczy: 1 – kompostowana biomasa, 2 – tunel suszarniczy, 3 – warstwa izolacyjna, 4 – nagrzewnica, 5 – wentylator kanałowy, 6 – powietrze wlotowe, 7, 8 – czujniki temperatury kompostowanej biomasy, 9 – czujnik temperatury powietrza nad kompostowaną biomasą, 10 – biofiltr, 11 – powietrze wylotowe, 12 – wentylator wyciągowy, 13 – czujnik temperatury i wilgotności powietrza wylotowego

biomasą w tunelu. Dodatkowo mierzono temperaturę i wilgotność w pomieszczeniu gdzie prowadzony był proces. Do usuwania odorów został wykorzystany biofiltr.

Do kompostowanych odpadów doprowadzano powietrze za pomocą nagrzewnicy kanałowej i wentylatora kanałowego o wydajności $86,35 \text{ m}^3/\text{h}$ o temperaturze 35°C przez 4–6 h tylko na początku procesu. Wentylator wyciągowy o wydajności $27,34 \text{ m}^3/\text{h}$ użyto do usuwania wilgotnego powietrza. Czas pracy wentylatora wyciągowego kontrolowano automatycznie w zależności od temperatury kompostowanych odpadów. W badaniach wykorzystano tlenowy osad ściekowy z *Grupowej Oczyszczalni Ścieków* w Łodzi; rozdrobnioną (2–4 cm) organiczną frakcję miejskich odpadów stałych oraz odpadowy roślinny materiał strukturalny. Masa odpadów dodawanych do tunelu suszarniczego wynosiła ok. 22 kg.

Wyniki badań

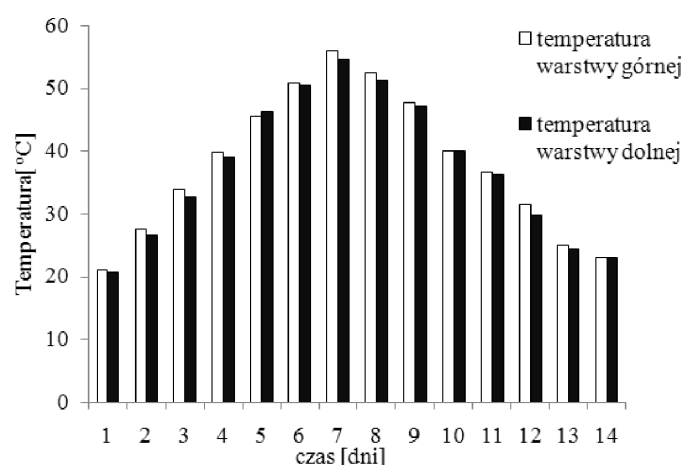
W pracy przeprowadzono dwie serie eksperymentów procesu autotermicznego suszenia. W procesie 1 do badań wykorzystano organiczną frakcję miejskich odpadów stałych i odpadowy roślinny materiał strukturalny o początkowej wilgotności $849 \text{ g} \cdot \text{kg}^{-1}$. Do tunelu suszarniczego doprowadzano powietrze o temperaturze 35°C przez 4 godziny. W procesie 2 jako substrat wykorzystano osad ściekowy, organiczną frakcję miejskich odpadów stałych i odpadowy roślinny materiał

strukturalny o początkowej zawartości wilgoci $860\text{ g}\cdot\text{kg}^{-1}$. W procesie 2 do tunelu suszarniczego dodawano powietrze o temperaturze 35°C przez 6 godzin. Czas trwania procesu biosuszenia w serii doświadczalnej 1 wynosił 14 dni, a serii 2 – 15 dni.

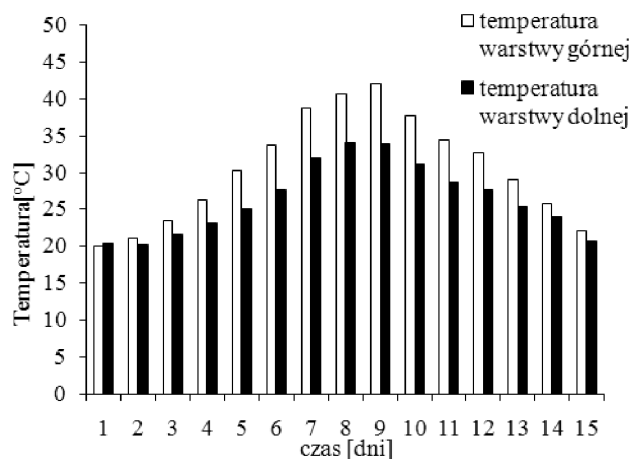
W obu procesach uzyskano 50% spadek wilgotności w kompostowanych i jednocześnie suszonych odpadach. W procesie 1 wilgotność końcowa masy odpadów wynosiła $436\text{ g}\cdot\text{kg}^{-1}$, natomiast w procesie 2 – $479\text{ g}\cdot\text{kg}^{-1}$.

W obu procesach uzyskano zadowalające wyniki ciepła spalania i wartości opałowej wysuszonego materiału. Wynosiły one dla procesu 1: ciepło spalania – $16,12\text{ kJ/g}$, wartość opałowa – $14,84\text{ kJ/g}$ a dla procesu 2: ciepło spalania – $17,45\text{ kJ/g}$, wartość opałowa – $16,17\text{ kJ/g}$.

Na rys. 2 i 3 przedstawiono zmiany temperatury w górnej i dolnej warstwie kompostowanych i jednocześnie suszonych odpadów dla procesów 1 i 2.

Rys. 2. Temperatura górnej i dolnej warstwy odpadów w procesie 1

Rys. 3. Temperatura górnej i dolnej warstwy odpadów w procesie 2

W procesie 1, w którym nie dodawano osadów ściekowych, uzyskano wysokie wartości temperatury kompostowanych odpadów. Początkowo temperatura odpadów utrzymywała się na poziomie ok. $30\text{--}35^\circ\text{C}$. W kolejnych dniach procesu zaobserwowano wzrost temperatury obu warstw: w górnej warstwie do wartości 56 i 54°C w dolnej warstwie. W końcowej fazie procesu uzyskano spadek temperatur obu warstw do wartości około 20°C . W procesie 1 średnia wartość temperatury powietrza nad kompostowanymi odpadami kształtowała się na poziomie około 25°C . Średnie wartości wilgotności i temperatury powietrza wylotowego w tym procesie wynosiły odpowiednio: temperatura – $24,5^\circ\text{C}$, a wilgotność – 65% .

W procesie 2 temperatury początkowe obu warstw kształtowały się na poziomie $20\text{--}23^\circ\text{C}$. W kolejnych dniach obserwowano wzrost temperatur obu warstw, górnej warstwy do ok. 42°C natomiast dolnej warstwy do ok. 34°C . W końcowych dniach procesu stwierdzono spadek temperatur obu warstw: górnej warstwy do ok. 22°C i dolnej warstwy do ok. 20°C . W procesie 2 zaobserwowano duże różnice temperatur między warstwami odpadów rzędu $6^\circ\text{C} - 9^\circ\text{C}$. W tym procesie średnia wartość temperatury powietrza nad kompostowanymi odpadami wynosiła 22°C . Uzyskano również niższą temperaturę powietrza wylotowego – 23°C oraz niższą wartość wilgotności powietrza wylotowego – $52,7\%$.

Podsumowanie

Przeprowadzone wstępne badania procesów biologicznego suszenia pokazują, że można uzyskać usunięcie wilgoci z masy odpadów o ok. 50% . W obu przeprowadzonych seriach doświadczalnych stwierdzono wysokie wartości ciepła spalania i wartości opałowej uzyskanego materiału (ciepło spalania – $14\text{--}6\text{ kJ/g}$, wartość opałowa – $14\text{--}6\text{ kJ/g}$).

Porównując procesy biosuszenia organicznej frakcji odpadów stałych z gospodarstw domowych oraz ich mieszanie z osadami ściekowymi o wysokiej początkowej zawartości wilgoci (ok. $850\text{ g}\cdot\text{kg}^{-1}$) zaobserwowano różnice przebiegu tych procesów pomimo zbliżonej końcowej zawartości wilgoci (ok. $450\text{ g}\cdot\text{kg}^{-1}$). W procesie biosuszenia mieszanki osadów i odpadów stwierdzono duże różnice temperatur pomiędzy górną i dolną warstwą odpadów $6\text{--}9^\circ\text{C}$, a także niższe o ok. 14°C temperatury tych warstw. Badania nad poprawą dystrybucji powietrza oraz podwyższeniem temperatur warstw kompostowanych i jednocześnie suszonych odpadów i osadów będą kontynuowane.

Praca naukowa finansowana przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach projektu badawczego nr R 14 017 01.

LITERATURA

1. F. Adani, D. Baido, E. Calcaterra, P. Genevini: *Bioresource Technology*, 83, 173 (2002).
2. M. Sugni, E. Calcaterra, F. Adani: *Bioresource Technology*, 96, 1331 (2005).